

ОБЩИНА ДРЯНОВО

**ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА
В ОБЩИНА ДРЯНОВО ЗА 2023 г.**

Приета с Решение №749/27.02.2023г на Общински съвет - Дряново (Протокол №73)

Дряново, 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.....
2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПОТЕНЦИАЛ .....
3. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ.....
4. ПЛАН НА ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА
В ОБЩИНА ДРЯНОВО ЗА 2023 Г. ....
5. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ .....
6. ИЗПЪЛНИТЕЛИ .....
7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ .....

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Годишната програма за развитие на туризма в община Дряново е разработена на основание чл. 11 ал. 2 и чл. 12, ал. 1 от Закона за туризма, както и според съществуващите местни туристически ресурси и потребности. Дейностите, заложи в годишната програма, са базирани на стратегически цели и приоритети, за утвърждаване визията на община Дряново като добре разпознаваема целогодишна дестинация, с устойчив конкурентоспособен туристически сектор.

Програмата за развитие на туризма в община Дряново за 2023 година има за задача да осигури трайна конкурентоспособност на общината като туристическа дестинация, да подпомага устойчивото развитие на туристическата индустрия, да се опира в максимална степен на информацията, придобита от маркетинговите проучвания, доклади, анализи и прогнози, да отчита очакванията и намеренията на всички заинтересовани страни, да е съобразена с изискванията за създаване на правилно, реалистично и стабилно позициониране на община Дряново на целевите пазари като следва ясни приоритети за развитие на туристическите продукти и да бъде гъвкава.

Програмата е разработена на база следните принципи:

- Планиране на приоритети и мерки за постигане на трайна конкурентоспособност на община Дряново като туристическа дестинация за посочения период и след него;
- Използване на методи на събиране и анализ на информацията за състоянието на туристическата индустрия в Дряново;
- Предлагане на възможности за създаване и развитие на туристическите продукти за избрания период и след него, съобразно принципите, залегнали в националната и регионалните стратегии;
- Отчитане на идеите, очакванията, намеренията и интересите на всички заинтересовани страни;
- Предлагане на ясни решения за постигане на набелязаните цели, съобразени с разполагаемите ресурси.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПОТЕНЦИАЛ

Община Дряново е разположена в централния дял на Предбалкана върху 248,5 кв. км. силно пресечен релеф с надморска височина от 180 до 640 м. Красивите планински склонове са покрити със смесени широколистни гори, като между хълмовете и скалите лъкатушат реките Янтра и Дряновска.

Климатът в района е умерено-континентален, с мека зима и прохладно лято, много благоприятен през всички сезони за почивка и туризъм. Надморската височина е около 300 м.

Общината се намира в административна област Габрово. В общината са разположени гр. Дряново и 62 малки селища. Средищният град е лесно достъпен по основните транспортни връзки на Северна и Южна България: ж.п. линията Русе – Подкова и магистралата Русе – Стара Загора.

Дряново се намира на 22 км от Габрово и етнографските му комплекси, на 24 км от средновековната българска столица Велико Търново, на 17 км от Трявна с възрожденските архитектурни ансамбли и на 34 км от Севлиево, стария Хоталич.

В района около Дряново са открити едни от най-старите следи на живот на Балканския полуостров - в пещерата "Бачо Киро". Второто българско царство е неразривно свързано с дряновския край. От онова време са останките на средновековните крепости "Градът", "Боруна", "Липово градище" и др.

Категоризираните места за настаняване в община Дряново към 31 декември 2022 г. са 54, а общият капацитет на легловата база е 1 085 места. Според вида на местата за настаняване, броят на обектите е както следва:

Хотели – 4 бр.

Семейни хотели – 5 бр.

Къщи за гости – 32 бр.

Самостоятелни стаи за гости – 10 бр.

Почивна станция – 1 бр.

Туристическа хижа – 1 бр.

Туристическа спалня – 1 бр.

На територията на общината попадат следните защитени територии:

- Природна забележителност „Бачо Киро“
- Защитена местност „Дряновски манастир“
- Защитена зона по Директивата за местообитанията
- Защитена зона по Директивата за местообитанията „Река Янтра“
- Защитена зона по директивата за местообитанията „Скалско“

Най-значимите обекти с богатото културно наследство в община Дряново са:

- Дряновският манастир „Свети Архангел Михаил“
- Исторически музей – Дряново
- Пещера „Бачо Киро“
- Църква „Свети Никола“
- Църква "Св. Троица"
- Църква "Въведение Богородично"
- Мост на Колю Фичето над р. Дряновска
- Икономова къща
- Лафчиева къща
- Часовниковата кула
- Релефна карта на България

- Възрожденски архитектурен ансамбъл „Старата улица“
- Възрожденски архитектурен ансамбъл „Гилей“

Исторически музей – Дряново съхранява историческото и етнографското наследство на дряновския край. Към него са създадени четири постоянни експозиции:

- експозиция „Колю Фичето. Живот и творчество“
- експозиция „Градски бит от края на 19-ти и началото на 20-ти век“
- експозиция „Възрожденско църковно изкуство“
- експозиция „Археология и възраждане“

Общинската спортна инфраструктура включва следните спортни съоръжения и комплекси:

- Спортен комплекс „Локомотив“ – гр. Дряново
- Стадион „Републиканец“ - с. Царева ливада
- Спортна зала - гр. Дряново (Рехабилитационен и интеграционен комплекс за хора с увреждания)
- Физкултурен салон и спортни площадки към СУ "Максим Райкович"
- Физкултурен салон към ПГИ „Рачо Стоянов“
- Кросфит площадка в с. Царева ливада.

Географското положение и природните дадености в района предоставят възможности за развитие на алтернативни форми на туризъм.

- Поддържат се екопътеки и туристически маршрути, подходящи за пешеходен туризъм.
- В СТД „Бачо Киро“ са разработени следните туристически маршрути:
  - гр. Дряново – с. Геша – с. Славейково – Римско тържище Дискодуратера
  - Дряновски манастир – с. Върпища - с. Боженци
  - Дряновски манастир – кв. Цинга - кв. Крачунка /вековен дъб/ - Дряновски манастир.
  - Дряновски манастир – село Ритя – село Пейна – село Каломен /вековен дъб/ и обратно до Дряновския манастир - излетът е част от "Пътят на четата на поп Харитон и Бачо Киро"
  - Дряновски манастир – кв. Цинга- Римски път Бялата пътека – местноста Балабана – с. Колишовци – река Андъка – Дряновска екопътека – манастира.

- Проникване в неосветени пещери с водач:
  - Пещера "Андъка" – картирана 4.5 км в района на Дряновски манастир
  - Пещера "Бачо Киро" - картирана 3.5 км. в района на Дряновския манастир
  - Пещери в района на с. Върпища с различни дължини.
  - Пещера "Извора" - картирана 4 км, край село Янтра, 20 км от Дряново.
- Скално катерене /алпийска техника на единично въже/
- Парапланеризъм
- Конна езда/разходка с коне/разходка с файтон – Конна база „Св. Архангел Михаил“

За улеснение на туристите и гостите на община Дряново, към интернет страницата на общината е разработен туристически раздел, където системно се актуализира информация за: места за настаняване и заведения за хранене и развлечения, туристически обекти и атракции, природни и географски ресурси на общината, съобщения, новини, мероприятия от културния календар на Общината, транспортни връзки и разписания и др.

3. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Програмата за развитие на туризма се изпълнява от Община Дряново, като целта е да се развива последователна и целенасочена туристическа политика, базирана на партньорство между частния сектор, общинска администрация, държавните институции и неправителствените организации, която генерира работни места, създава възможности за развитие на предприемачество, дългосрочни икономически и социални ползи, увеличава приходите от туризъм.

Стратегическите цели, насочени към изпълнение на визията за утвърждаване на община Дряново като добре разпознаваема целогодишна дестинация с устойчив конкурентоспособен туристически сектор, са следните:

1. Развитие на човешките ресурси в туристическия сектор;
2. Усъвършенстване на структурата на туристическия продукт и превръщане на общината във устойчива целогодишна дестинация за културно-исторически, селски и екотуризъм;
3. Увеличаване на инвестициите чрез подобрен маркетинг и ясни регламенти;
4. Увеличаване на директните приходи чрез повишаване на качеството и подобряване на маркетинга;
5. Съхраняване на околната среда и подобряване на условията за алтернативни форми на туризъм.

За изпълнението на поставените цели са определени приоритети, включващи набор от дейности, които съответстват на реалностите и нуждите на общината, региона и държавата:

Приоритет I. Създаване на подходящи управленски и организационни структури, системи за управление, обучение и квалификация на персонала

Приоритет II. Повишаване на качеството и обогатяване на предлагания основен туристически продукт и устойчивото му развитие

Приоритет III. Преодоляване на сезонния характер на туризма в общината чрез развитие на алтернативни форми на туризъм

Приоритет IV. Подобряване на базовата и туристическата инфраструктура, съхраняване на околната среда и въвеждане на енергийни екологични и ефективни технологии.

Приоритет V. Провеждане на ефективен маркетинг, реклама и информационен обмен

4. ПЛАН НА ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА ДРЯНОВО ЗА 2023 Г.

ПРИОРИТЕТ 1. СЪЗДАВАНЕ НА ПОДХОДЯЩИ УПРАВЛЕНСКИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ СТРУКТУРИ, СИСТЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕРСОНАЛА			
ДЕЙНОСТ		СРОК	СТОЙНОСТ (ЛВ.)
1.1.	Участия в специализирани обучения и срещи за обмяна на опит	целогодишно	По проекти и национални инициативи
1.2.	Участия в национални и регионални форуми и семинари	през годината	600
ПРИОРИТЕТ 2. ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И ОБОГАТЯВАНЕ НА ПРЕДЛАГАНИЯ ОСНОВЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ И УСТОЙЧИВОТО МУ РАЗВИТИЕ			
ДЕЙНОСТ		СРОК	СТОЙНОСТ (ЛВ.)
2.1.	Участие в дейностите на Асоциация на общини и селища с територии на културно-историческо наследство	през годината	200
2.2.	Провеждане на срещи с туристическия бранш в общината	през годината	Не е необходимо
2.3.	Провеждане на проверки на местата за настаняване в община Дряново	през годината	Не е необходимо
ПРИОРИТЕТ 3. ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА СЕЗОННИЯ ХАРАКТЕР НА ТУРИЗМА В ОБЩИНАТА ЧРЕЗ РАЗВИТИЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ ФОРМИ НА ТУРИЗЪМ			
ДЕЙНОСТ		СРОК	СТОЙНОСТ (ЛВ.)
3.1.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Рехабилитация на съществуващи екопътеки: почистване, кастрене, маркиране, поставяне на указателни табели, поддържане на съпътстващата инфраструктура: - Дряновска екопътека; - маршрут Дряновски манастир – Боженци; - Скалската пътека 	през годината	1200

3.2.	Дейности по проект „Рехабилитация на екопътека и адаптация на археологически обект римска крепост Дискодуратера“	през годината	По Мярка 7.5 към СВОМР на СНЦ „МИГ Дряново – Трявна – в сърцето на Балкана“, финансирана по ПРСР 2014 -
3.3.	Дейности по проект „Ремонт, обзавеждане и оборудване на туристически информационен център в гр. Дряново“		
3.4.	Дейности по проект „Повишаване качеството на туристическото обслужване в община Дряново“		
3.5.	Дейности по проект „Придобиване на мобилна сцена за обогатяване събитийния календар на община Дряново“		
3.6.	Празник в Гилей	м. април	1000
3.7.	Чествания и провеждане на годишнини, мероприятия, културни прояви: <ul style="list-style-type: none"> - 147-годишнина от Априлското въстание при Дряновски манастир - Великденска празнична програма; - Фит Фест – спортно-занимателни мероприятия, с цел привличане на нова група туристи (млади и активни хора, любители на спорта) - Традиционни есенни празници на град Дряново и есенен панаир; - Лятна културна програма 	през годината	От общински бюджет: <ul style="list-style-type: none"> - за туризъм: 700 - за култура - от спонсори
ПРИОРИТЕТ 4. ПОДОБРЯВАНЕ НА БАЗОВАТА И ТУРИСТИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, СЪХРАНЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕНЕРГИЙНИ ЕКОЛОГИЧНИ И ЕФЕКТИВНИ ТЕХНОЛОГИИ			
ДЕЙНОСТ		СРОК	СТОЙНОСТ (лв.)
4.1.	Дизайн и отпечатване на туристическа карта в два формата	през годината	1300
4.2.	Създаване и реконструкция на елементи от инфраструктурата за достъп:	през годината	

	<p>4.2.1. - Изграждане тротоари на ул. Шипка в участъка Боев яз - път I – 5; - Изграждане настилка и облагородяване на улици в ж.к. Успех; - Изграждане на отоплителна и вентилационна инсталация на голям салон на Културен дом Дряново; - Ремонт на общински басейн; - Проектиране, изграждане и строителен надзор на Детски площадки в гр. Дряново - ул. Камен Калчев; ул. Никола Мушанов; ул. Железничарска; ул. Стефан Караджа, ж. к. Априлци под бл. 6; и др. - обновяване на пешеходната алея между Дряновски манастир и пещера "Бачо Киро": подмяна на парапет, монтиране на нови пейки</p>	през годината	Инвестиционна програма на Община Дряново за 2023 г.;
	<p>4.2.2. - Дейности по проект „Подмяна спортна настилка на баскетболно игрище в СК „Локомотив“ в гр. Дряново“ - Дейности по проект „Реконструкция на улици в гр. Дряново“ (ул. „Матей Преображенски“ и ул. „Христо Ботев“ и ул. „Сава Йотов“)</p>	през годината	По Мярка 7.2 към СВOMP на СНЦ „МИГ Дряново – Трявна – в сърцето на Балкана“, финансирана по ПРСР 2014 -
	4.2.3. Проекти за озеленяване и облагородяване на общински терени, в рамките на Национална кампания „Чиста околна среда“ – 2023	през годината	МОСВ и ПУДООС 2023
4.3	Поставяне на указателни табели за обекти в гр. Дряново.		1500
ПРИОРИТЕТ 5. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЕФЕКТИВЕН МАРКЕТИНГ, РЕКЛАМА И ИНФОРМАЦИОНЕН ОБМЕН			
ДЕЙНОСТ		СРОК	СТОЙНОСТ (лв.)
5.1.	Участие в туристическо изложение „Ваканция и СПА Експо“ в България и чужбина	м. февруари	1500

5.2.	Експониране на изложба на открито в гр. Велико Търново, представяща културно-исторически и природни забележителности в община Дряново	м. май – м. юли	500
5.3.	Външна реклама: Рекламирање на забележителности и събития в Дряново на билбордове	през годината	700
5.4.	Утвърждаване и промотиране на единен туристически продукт на общините Дряново и Трявна <ul style="list-style-type: none"> - Обща публикация във водещо туристическо издание - Промотиране на туристически маршрут, обхващащ територии на двете общини - Промотиране на съвместна културна програма 	през годината	300
5.5.	Заснемане и излъчване на 2 филма за Дряново – част от поредицата „Богатствата на България“ по Би Ти Ви	м. февруари – м. март	6000
5.6.	Издаване на нов туристически справочник за община Дряново	през годината	4000
5.7.	Поддържане на общински интернет портал с обособен раздел за туризъм	целогодишно	не е необходимо

ПЛАНИРАН БЮДЖЕТ ЗА 2023 г.: 18 000.00 лв.

ПРЕХОДЕН ОСТАТЪК ОТ 2022 Г.: 1149.22 лв.

П

5. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Финансовата обезпеченост на дейностите, заложен в Програмата, изисква значителни финансови ресурси. Съгласно чл. 60, ал.1 от Закона за туризма, средствата за развитието на туризма в общините се набират от:

1. средства, предоставени за изпълнение на целеви програми и проекти;
2. средствата, събрани от туристическия данък;
3. дарения и помощи, средства по международни програми и споразумения, когато не е предвидено те да постъпят в държавния бюджет.

Приходите от туристически данък през 2022 г. са в размер на 19 000 лв. Съгласно разпоредбите на чл. 60, ал. 2 от Закона за туризма, събраните средства от туристически данък се разходват само за мероприятията:

1. Изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, включително местните пътища до туристически обекти;
2. Изграждане и функциониране на туристически информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите;
3. Изграждане и поддържане на туристически обекти, които са общинска собственост или за които правото за ползване и управление е предоставено на общината;
4. Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма;
5. Провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината;
6. Реклама на туристическия продукт на общината, включително участие на туристически борси и изложения;
7. Взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район;
8. Подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти.

6. ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Инициатор и отговорник за изпълнението на дейностите, изброени по-долу е Общинска администрация – Дряново. По отношение на дейностите, свързани с подобряване, диверсифициране и реклама на туристическия продукт, общината ще сътрудничи с Министерство на туризма, Министерство на младежта и спорта и Министерство на културата. По отношение на инфраструктурните проекти и околната среда, Общината ще сътрудничи с Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на земеделието и храните – Държавен фонд «Земеделие» и Министерство на околната среда и водите/РИОСВ, а по отношение на развитието на човешките ресурси – с Министерство на образованието и науката, Министерство на труда и социалната политика и Агенцията по заетостта.

Партньори при изпълнение на дейностите в съответствие с насочеността им могат да бъдат други общини, кметства, действащи неправителствени организации в областта на туризма, сдружения в областта на културата, обучението, лова и риболова, опазване на околната среда, училища, читалища, местни фирми и т.н.

На местно ниво, за изпълнението на Програмата, се предвижда активното участие на всички заинтересовани страни:

- Консултативен съвет по туризъм;
- Сдружение Туристическо дружество „Бачо Киро“;
- Сдружение Туристическо дружество „Лудите мечки“;
- Исторически музей – Дряново;
- Читалища на територията на община Дряново;
- Представители на туристическия бранш от частния сектор в община Дряново;
- Държавни и браншови туристически организации.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обобщената картина на туристическия отрасъл в община Дряново показва, че са налице определени позитивни процеси, признак за устойчивото му развитие. Общината разполага с достатъчни ресурси, потенциал и намерения за развитие, които следва активно да се оползотворяват, чрез провеждане на градивна политика, обединяваща усилията на всички заинтересовани страни.

Изпълнението на Програмата за развитие на туризма за 2023 година ще осигури условия и възможност за създаване и развитие на конкурентоспособен туристически продукт, способен в максимална степен да удовлетвори очакванията и потребностите на туристите и населението на общината и да стимулира изграждането на ползотворни партньорства с организации от туристическия бранш. Основно място заема и рекламата и промотирането на туристическите обекти и предлагане в община Дряново. Очакваният резултат от изпълнението на Програмата за развитие на туризма в община Дряново за 2023 година е утвърждаване на позитивен имидж на местния туристически сектор и повишаване на разпознаваемостта на общината като привлекателна целогодишна дестинация с характерна идентичност, запазени културни традиции и съхранена природа.

Програмата за развитие на туризма в община Дряново за 2023 г. е отворен и гъвкав документ, който може да бъде променян и допълван, в съответствие с променящите се условия, нормативна база и социално-икономическа среда.